

Esters Bog

Tekstens hvem, hvad, hvor:

- Bogen er skrevet nogen tid efter Ahasverus' tid, dvs. efter 465 f..Kr. Nogle jøder anså Mordokaj for at være bogens forfatter, og anvisningerne i 9:20 og 9:32 kan opfattes som bekræftelse af denne hypotese.
- Bogen udmærker sig bl.a. ved, at Guds navn ikke er nævnt heri; til gengæld finder vi *flere indirekte antydninger af hans tilstedeværelse*. Den græske version (LXX) udmærker sig ved at have 107 flere vers end den hebraiske (findes i Det Gamle Testaments Apokryfe bøger (sidste danske version (1998) side 67); i disse nævnes Guds navn.
- *Esters Bog er ikke fiktion; fortællingen i den er historisk sand*, men bogens litterære form er *romancens eller novellens*.
- Esters Bog og *Purimfesten* hører nøje sammen. Purimfesten indføres til minde om begivenhederne, der fortælles om i Esters Bog. Purim er den senest indførte fest i jødedommen; den nævnes således ikke i den mosaiske kalender, som der henvises til i Mosebøgerne. Purim afholdes en måned før påske; på den måde er den den sidste højtid i den jødiske kalender.
- Esters Bog er i den hebraiske kanon placeret mellem "de fem festruller" (Højsangen, Ruth, Klagesangen, Prædikerens og Ester), og læstes op under Purimfesten.

Indhold:

A. Temaer og formål

- Israels bevarelse og forbliven Guds folk er ikke en ligegyldig ting for Gud (jvf. Rom 11:2;29), og det til trods for, at troens flamme brænder overordentlig svagt blandt de jøder, som er af Mordokajs generation
- Gud er til stede og handler også, når hans tilstedeværelse er mest skjult, og mirakler ikke sker, eller kun sjældent sker
- Bogen kaster også lys over det had, som verden nærer mod Guds folk, altid har næret og altid vil nære. *Antisemitisme går gennem historien som en rød tråd*. Bogen bliver for os en kraftig advarsel mod antisemitisme.
- Beslægtet med det tema er et andet: Lige fra patriarkernes tid har folk måtte erkende, at Gud, den levende Gud, den sande Gud, Skaberen af alle ting, Kongen på en særlig måde er "skjold og værn" for sine udvalgte (se 6:13).
- Guds evige krig mod Amalek er også en af bogens temaer. Haman var amalakit; Mordokaj var af Kish's slægt (se 2 Mos 17:16; 1 Sam 15:20-34).

- Bogen er præget af megen humor og latter (jvf. Salme 126:1-3). Purim er en fest med spas og skæmt, med udklædning, fest, farver, larm. [Mordokaj til Ester: "Hvis du virkelig tier i denne situation, vil der komme hjælp og redning til jøderne *andetstedsfra*, men du og dit fædrenehus vil gå til grunde" (4:14). Mordokaj ved, at jøderne vil få hjælp (fra Gud), og ved også, hvor ødelæggende det vil være at stille sig uden for Guds folk. "Andetsteds fra": En rabbinisk omskrivning af Guds navn var netop "sted"; vi har tydeligvis her en af bogens indirekte henvisninger til Gud.

B. Esters Bog og kirken

- Kirken har kun haft meget lidt at sige om denne bog. Luther erklærede den sit fjendskab; Calvin skrev ikke en kommentar over den eller så vidt vides prædikede over den. Den protestantiske kirke anerkender ikke apokryferne. Dermed fraskrev den sig også den moralisme og moraliseren, som den apokryfe del af Esters bog repræsenterer. Esther og Mordokaj har nok heltestatus, men samtidigt er de *en smule anløbne*. Og det er en af grundene til, at både for jøder og kristne er bogens plads i kanon diskuteret.
- Desværre må vi som kristne ofte identificere os ikke med Mordokaj og Ester, men med Hanan og Ahasverus. Det Nye Testamente opmuntrer kristne til at identificere sig med Guds folk i Det Gamle Testamente, men ikke med Haman og Ahasverus, men med Abraham, Moses, Elias og så fremdeles.
- Esters Bog kaster også lys over forholdet *Guds folk/hedningerne; kirken/verden*. Der er tale om *adskillelse og fjendskab*. Også kristne er fremmede i verden og for verden. I evangelisk belysning har Gud bragt fjendskabet og adskillelsen til ophør gennem forligelsen og forsoningen i Kristus (Ef 2:11-18). Gud er altid på tronen, og er altid med os, også når han synes mest fraværende, og intet, overhovedet intet kan true hans hensigter og plan.
- Iklæder vi os Esters Bog oplever vi, at *Gud er vor befrier og også Himmels latter*.